

Nr 112.

Av herr **Hedin**, om viss lagstiftning rörande avtal om upplåtelse av mark för elektriska ledningar eller andra för distribution av elektrisk energi behövliga anläggningar.

Den synnerligen omfattande och alltjämt växande distributionen av elektrisk energi å landsbygden har medfört ett ökat behov att kunna säkerställa avtal om nyttjanderätt till mark för elektriska ledningar och andra för kraftdistribution erforderliga anläggningar under möjligast enkla och bebyggande former.

Upplåtelse av mark för nämnda ändamål sker f. n. — oavsett mera sällan förekommande förvärv med äganderätt — i allmänhet på följande sätt:

- a) genom expropriation,
- b) genom avtal som intecknas (servitutsintekning),
- c) genom avtal som icke intecknas.

Expropriation medför visserligen god trygghet men på samma gång i förhållande till ändamålet oproportionerligt besvär och höga kostnader. Expropriation brukar därför endast tillgripas, då frivillig överenskommelse ej kunnat träffas på rimliga villkor. Särskilt för mindre företag ställer sig expropriationsförfarandet allt för omständligt och dyrbart.

Intecknade avtal användas därför i mycket stor omfattning, men även härvid erfordras en rätt så omständlig behandling med vidlyftiga inteckningsprotokoll m. m.

Då en del fastigheter kunna vara högt intecknade, bliva servitutsintekningarna i motsvarande mån osäkra och kunna vid exekutiv auktion förfalla, varefter en ny ägare är oförhindrad begära ny och t. o. m. förhöjd ersättning.

Servitutsintekningarna medföra därtill ofta nog olägenheter och besvär för alla parter vid förekommande relaxering av penningintekningar.

På grund av kostnader, besvär och delvis osäkerhet är därför även denna form för markupplåtelse säkert icke fullt tillfredsställande, och gäller detta i synnerhet för mindre distributionsföretag med begränsade tillgångar.

Icke intecknade avtal komma på grund härav till användning i rätt avsevärd utsträckning trots den härmed förenade olägenheten av mindre säkerhet för avtalets bestånd.

Ett mera praktiskt och betryggande ordnande av ifrågavarande slags avtal är därför numera ett önskemål, vilket torde kunna genomföras på olika sätt.

Exempelvis vore det tänkbart, att frivilligt uppgjorda avtal genom en

enkel procedur vid vederbörande domstol kunde i fråga om säkerhet bliva jämställda med genom expropriation förvärvad rätt.

Själva intekningsförfarandet kunde även förenklas och exempelvis ske genom en kortfattad anteckning i intekningsboken, i vilket fall bestyrkta avskrifter å avtalen dock skulle ingivas till vederbörande domstol för granskning och förvarande uti särskilt register. Intekningsboken skulle sålunda ej behöva belastas med avskrifter å kontrakten.

Vid dylikt förfaringssätt skulle det vid domstolen erforderliga skrivarbetet i hög grad minskas. Sedan dylik anteckning i intekningsboken verkställdes, skulle bevis därom påtecknas det kontraktsexemplar, som innehaves av ledningens eller anläggningens ägare. Nämda anteckning i intekningsboken skulle medföra samma rätt som servitutsinteckning enligt nu gällande lag.

Viss tid efter det dylik anteckning i intekningsboken ägt rum (t. ex. 3 år) och sedan den avsedda ledningen eller anläggningen varit i bruk någon tid (t. ex. minst ett år) borde ifrågavarande avtal därefter bliva för framtiden gällande, oberoende av fastighetens övergång till annan ägare.

Här antydda tillvägagångssätt skulle även kunna tillämpas för äldre, redan inteknade avtal, i vilket fall nu gällande servitutsinteckningar kunde dödas.

Till skydd för intekningshavare kunde möjligen föreskrivas, att intekningshavare, som anser att hans säkerhet skulle i något fall äventyras genom här ifrågasatta bestämmelser, må äga rätt att hos domstolen inom viss tid anmäla protest mot nämnda bättre rätt för servitutsinteckningen, i vilket fall den bättre rättsställningen icke skulle träda i kraft, varom anteckning i sådant fall finge göras i intekningsboken.

Berörda fall torde dock med all sannolikhet bliva ganska sällsynta och sålunda icke medföra någon mera nämnvärd olägenhet.

Även andra sätt att lösa ifrågavarande spørsmål äro tänkbara.

Under åberopande av det ovan anförda, tillåter sig undertecknad vördsamt föreslå, att riksdagen ville besluta,

att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till sådan förändrad lagstiftning, att avtal om upplåtelse av mark för elektriska ledningar eller andra för distribution av elektrisk energi behövligen anläggningar må med minsta omkostnader kunna säkerställas under möjligast enkla och betryggande former.

Stockholm den 17 januari 1925.

John Hedin.